

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschisă costă fiecare șir
20 fileră.
Manuscrise nu să inape-
lază.

VORBE MARI.

De Octavian Goga.

„Eu te declar pe d-ta trădător de neam și fratricid.”

Banchetul din Seini.

E o axiomă aproape banală, că pentru a găsi formula de justă apreciere a deaproapelui, trebuie să ții seamă de *faptele* și de *vorbele lui*. Aceste două elemente sunt cu totul indispensabile, dacă vrei să rostești o judecată definitivă asupra unui om, fiindcă numai din înălțuirea lor poți desluși tainele cari i-s'au frământat în ascunzișurile gândului și în bătăile inimii.

Pentru a zugrăvi însă o icoană sufletească mai pripită, dar tot atât de adevărată, sunt suficiente și numai vorbele. Ca pietricelele unui mozaic sunt cuvintele ce rostim, din ele poate reconstrui cineva întreg rostul personalității noastre. Iată arta dramatică d. e. care ne înfățișază oameni întregi și ne desenează conturile cele mai fine ale sufletului numai prin dialogul personajilor cari se agită înaintea noastră pe scenă. E deajuns să auzim câteva vorbe rostite de Cațavencu în „Scrisoarea pierdută”, ca să-i înțelegem pe deplin rolul în societate, nivelul cultural și moral, perspectiva succeselor lui de mâne și felul cum i-se reoglindește toată ființa în mintea celor cari îl ascultă.

Iată de pildă un fragment din nemuritoare comedie, începutul discursului lui Cațavencu: „Domnilor!... Onorabili concetățeni!... Fraților!... (plânsul îl înecă.) Iertați-mă, fraților, dacă sunt mișcat, dacă emoțiunea mă apucă așa de tare... suindumă la această tribună... pentru a vă spune și eu... (plânsul îl înecă mai tare)... Ca ori ce Român, ca ori ce fiu al țării sale... în aceste momente solemne... (de-abia se mai stăpânește)... mă gândesc la țărișoara mea... (plânsul l'a biruit de tot)... la România! (plânge. Aplauze în grup)... la fericirea ei!... la progresul ei!... la viitorul ei!...”

Urmăriți aceste sughițuri stropite cu lacrimi de crocodil, puneți puțin la cântar „emoțiunea” care l'a „apucat așa de tare” pe onorabilul Cațavencu, avocat, director-propr. al ziarului „Răcnetul Carpaților” etc... cumăniți-i nițel gesturile largi și diapazonul crescând al corzilor vocale, și aveți zugrăvit în linii sigure portretul sufletesc al acestui tip întâlnit atât de des.

Cum vedem, un fragment dintr'o cuvântare, un crâmpel dintr'un dialog, o seamă de cuvinte aruncate la întâmplare în focul unei discuții, au darul de-a caracteriza pe cei cari le rostesc. Sunt tot atâtea învederări ale unui proces sufletesc pe care ni-l deslușesc, tot atâtea mijloace pentru a așeza într'o luminoasă perspectivă de apreciere personalitatea unui om. Ca niște cioburi răzlețe dintr'o oglindă, ele sunt

în stare să răsfrângă chipul privitorului, fără a mai avea nevoie de suprafața întregă. Vai, sunt atât de primejdioase vorbele, aceste paravane transparente, după cari ochiul priceput distinge cele mai ascunse licăriri din camera obscură a sufletului...

Tot mai mult mă copleșesc astfel de reflecții, de câte ori urmăresc, ca un privitor liniștit, în tiparul gazetelor vorbele mari pe cari le pun în circulație unii dintre fruntașii noștri. Nu la injurii mă gândesc, la chiotele nesăbuite ale unora, fiindcă în definitiv injurătura nu e decât rezultatul unui foarte simplist și ordinar proces psihologic, din care nu poți trage concluzii, decât cel mult asupra bunelor maniere ale autorului. Constatări de-un înțeles mai adânc nu-ți prea poate aduce o analiză a injuriilor. Dar cu totul altă însemnătate au vorbele, când se înfățișază ca expresiunea unui fel de gândire, când pot fi socotite ca un termometru intelectual sau moral al autorului lor. Judecându-le sub acest raport vorbele mari cu cari se operează la noi, problema devine mai interesantă, fiindcă suntem puși în fața unor fenomene sociale, pe cari cercetându-le putem pătrunde mai ușor structura morală și intelectuală a oamenilor din jurul nostru. Ca ori-ce fel de-a vorbi, astfel și acest gen iperbolic de-a te rosti, solemnitatea asta strașnică cu care se pronunță unii dintre fruntașii noștri veșnic gata a lua o poză sărbătorească, se poate reduce la motive de dublu ordin: *moral și intelectual*. Ca motiv de natură morală se poate invoca lipsa de sinceritate, ca impuls intelectual pregătirea culturală la un nivel staționar. Cine nu-și aduce aminte de retorismul bombastic, care până acum vreo cincisprezece ani făcea deliciile cetățenilor la întrunirile publice din București, unde oratorii de duzină puneau la contribuție Pindul, Carpații, Dunărea, Goții, Gepizii și alte vorbe mari, pentru a stoarce furtuni de aplauze. De sigur că sinceritatea acestor tirade nu era din cele mai curate, sau dacă da, atunci atelierul inteligenței care le pornea la drum era îngust de tot. De obicei însă meteahna era dublă: și sinceritatea vulnerabilă și inteligența măsurată. Personajul Rică Venturiano d. e. din „O noapte furtunoasă” e o mixtură capricioasă din aceste două elemente: e fanfaron și incult. Ascultați cum vorbește într'una din situațiile cele mai delicate, după cunoscuta aventură cu coana Zița: „Domnule, Dumnezeu nostru este poporul: *box populi, box dei!* Noi n'avem altă credință, altă speranță, decât poporul. Noi n'avem altă politică decât suveranitatea poporului; de-aceia în lupta noastră politică, am

spus'o și-o mai spunem și-o repetăm neconținut”... Băgați de seamă ce fanfaronadă cât conștiință, cât inconștiință la simpaticul Rică, al cărui Dumnezeu este poporul”...

Cam pe această dublă gamă morală-intelectuală s'au brodat și la noi atâtea exhibițiuni de „oratorie clasică” în care se vorbea de Traian și de „mama Roma” de „unire în cugetat și simțiri” câtă vreme oratorul, săracul, desmințea cu toate faptele lui aceste grămezi de vorbe mari. Noi ne cam dedăsem cu ele, nici nu le prea luam în serios, nici nu ne tulburau, auditorul le socotea drept o manieră de oratorie care nu angajază sufletul, care poate fi retezată bineșor fără ca adevărul să sufere și așa zimbând a silă și a iertare așteptam să li-se șteargă urma cu încetul, fără nici o primejdie... Ori ce boală însă înainte de-a dispărea se mai năpustește cu-o ultimă îndărătnicie asupra organismului a cărui biruință apropiată o simte și în perioada asta e mai supărătoare. Așa și boala vorbelor mari în viața noastră publică, acum în ajunul dispariției pare a tresări cu protestarea ei cea mai pătimașă. Curentul de simțire și nivelul de cultură din care a ieșit la suprafață e pe cale de a se pierde, primenindu-se valorile cugetării și principiile concepției morale în societatea noastră. De-aci această nouă afișare de vorbe mari, cari acum își fac de cap.

Nu voi releva aici cazul celebru cu acuza de „*tradare*” a „Tribunei”, care rămâne o expresie tipică a acestei școli ajunse în doaga prăbușirii. Voi aduce numai în treacăt două exemple, ca să se vadă cu câtă conștiință se judecă la noi de către unii conducători valorile noțiunilor și cu câtă înțelepciune se rostesc cuvintele cele mai grele. Cetitorii își pot formula apoi singuri o judecată proprie în ordinea de idei amintită mai sus.

Exemplul dintâi e cunoscut cetitorilor „Tribunii”, din ale cărei coloane l'am aflat și eu. E vorba de faimoasa agapă din orașelul Seini, unde o seamă din fruntașii noștri s'au adunat să închine pentru viitorul neamului, după o adunare populară. Aici, conform obiectului tradițional, s'au pronunțat, firește, și toasturi cari îmbrățișau diferite subiecte. Foarte natural, că a vorbit și d. Teodor Mihalyi, președintele clubului nostru parlamentar. Indemnăt, probabil, de te miri ce rațiune superioară a unei înalte diplomații, d-sa în toastul său a vorbit despre „Tribuna” și între alți vinovați a osândit și pe subsemnatul pentru un articol din acest ziar — : „Intelectualizarea politicii noastre”. La întreruperea părintelui Constantin Lucaciu — fratele dlui Vasile Lucaciu, — care spunea că a cetit cu plăcere paginile cu pricina, d. Mi-

halyi, ridicând tonul, i-a aplicat următoarea sentință: „Eu te declar pe d-ta trădător de neam și fratricid”. De aici pe urmă mare tulburare la banchet, ceartă, explicații și-acum dăunăzi retragerea adânc jignitului preot din congregația comitatului, unde de zeci de ani reprezenta neamul, cu multă vrednicie.

Acum să ne înțelegem. Aici nu e vorba, dacă acel articol a exprimat un adevăr, dacă a fost obiectiv sau pătimăș, dacă a dat o apreciere justă a situației sau ba. E vorba, că putem spune cu inima liniștită: vânzare de neam ori de lege nu era. Acum, gândiți-vă, din ce proces sufletească pot porni asemenea epitet grozave, când se aplică unui om numai pentru păcatul de-a fi cetit aceste rânduri inocente. Departate de mine ideea ridicolă de-a crede că d. Mihalyi, m'ar socoti pe mine, sau pe părintele Lucaciu trădător. Doamne ferește! A atribui domnului deputat asemenea naivitate, ar fi o insultă nemeritată. Atunci, care e motivul? Răspundem scurt: patima vorbelor mari, genul iperbolic, pe care-l prohodeam adinaori. E și asta o aschie din trunchiul slăbit al retorismului grandiloquent, care în dogmele de căpetenie ale școlii, numără poza solemnă, jocul de artificii ieftine, lipsa de pretenție în exigențe de ordin intelectual și-o foarte minimală sinceritate. Cum zic, școala e de vină, păcatele ei de școală.

Pentru o mai bună lămurire vom cita aici un excerpt dintr'un articol recent al părintelui Vasile Lucaciu, apărut în „Românul” din zilele trecute.

Ascultați, vă rog:

„Un vânt năpraznic vâjia prin codrul verde al românismului!

„Și mai ales noi, cari am avut mândra chemare, ca în mijlocul vijeliilor ucigătoare să stăm cu frunța ridicată și cu pieptul de oțel, și să combatem pornirile dușmanilor barbari, cari ne amenințau cu zdrobire, cu nimicire, ne întrebăm: oare

s'au liberat de nou furiile șovinismului aziatic, care nu mai încap în Europa cultă, și vrea să insceneze aici pe pământul strănepoșilor lui Traian orgiile sălbatice de pe stepele Aziei?

Ce este?

Dezlănțuitu-s'a „furor hunnicus” din legile patricide ale dușmanului culturai și civilizațiunii, Apponyi: și s'a încins un nou foc îngrozitor pe acoperișul bisericilor și al școalelor noastre?

Ce este?

Doar' strigătul mamelor duioase, des-nădăjduite, ne răpește simțirea omenească și toată vârtutea națională: ca să ne încingem cu sângele inimilor noastre viața și jînța națională a noastră și a generațiunilor viitoare?

Ce este?”

Nu este nimic, iubite cetitor, fii pe pace nici mamele nu fug despletite pe uliți, nici satele nu ard, nici catapeteazma bisericilor nu troznește, nici „furor hunnicus” nu sugrumă oameni ca la patru zeci și opt. Nu-i nimic, adevărat totuși este... e școala vorbelor mari... E nesocotirea valorii cuvintelor, e orgia frazei, care se lăfăiește slobodă dincolo de limitele gândirii, e conștiința elastică a retorismului care jonglează și „se dă de-a trânta” cu înțelesul real al noțiunilor.. Asta e turnată în șase coloane de gazetă, pentru a plasa la sfârșit niște insulte gratuite, invocând „pălinca dela Habermann” și stupida poveste cu „libațiunile amorului liber.”

— Școala vorbelor mari!...

În asta s'a legănat adolescența noastră, asta a fost apanajul intelectual a decenii întregi de sbuciumare politică infructoasă, în care poza și gestul erau aproape singurele manifestări de viață... Pela tribunele conferențelor naționale, pe la întruniri dela masa albă, au răsunit atâtea lozince, s'a revărsat un potop așa de groznic de „pronunțamente”, s'a vânturat a-

tăta pozderie de „concluze”, numai isprava nu s'a făcut...

Noroc, că vremea, care premeneste gândirea unei societăți și în mersul ei propagă o evoluție a curentelor de idei, a început să nu mai favorizeze, acest gen sterp. Zilele romantismului lărmuitor sunt numărate și judecata liniștită cu problemele ei varii e pe cale. Ca o premenire de ordin moral, concepția schimbată a societății noastre, pretinde tot mai mult devotament sincer, care nu cere fraze pe podobie, iar ca inovație intelectuală, se anunță mijirea unei gândiri îndrumate de-o seriozitate științifică.

Era și vremea, fiindcă cu diletantismul gol și cu focul bengalic ieftin din care se hrănea această școală de vorbe mari astăzi, în fermentația culturală atât de vie a neamurilor cari ne împrejmuesc, noi n'o mai putem duce. Din această luptă care se dă acum la noi, putem desluși apriat cele două curente, unul în declin și altul care abia acum se pornește. Ciocnirea lor era fatală și ori ce observator al evoluției noastre sociale trebuie s'o înțeleagă. Deci, mai puțină tânguire și mai multă pricepere. Nu ne prăpădim noi în harța asta câtă vreme se mai găsesc oameni cari cred în puterea premenirii ideilor...

Se vor afla, poate, cetitori, cari pe urma acestor rânduri, vor esclama nedumeriți: — Să nu fie cumva vre-o greșală la mijloc în aprecierea acestor vorbe mari! Iaca, noi bătrânii ne-aducem aminte, că pe vremuri ele își aveau rostul lor și erau spuse la zile mari de buze pioase, cari le rosteau cu sfințenie!...

Adevărat răspundem noi! Știm distinge glasul vremilor și vorbim cu pietate de aceste lozince, când sunt solia întârziată a unor zile ce s'au dus. Dar cu aceiaș hotărâre trebuie să le înlocuim, ca ori-ce banșters, când vor să-și găsească culcuș în su-

Povestea Româniței.

De Ion Dragoslav.

Românița e o floare ce crește pretutindeni: pe câmp, în grădini și livezi. Așa că, cine nu știe cum e românița: crește ca din pământ, fără să o sãmene nimeni, ca toate florile sălbatice, și miroase tare în felul pelinului; e bună de ceai iarna pentru tuse și răceli. Mama mea aune strîngea floare de soc, de tei și româniță pentru iarnă. Și ani de zile am băut ceai din florile astea; dar în vâțai și povestea româniței. Mama ne-a spus-o, și asta într'o seară de iarnă, pe când nu era acasă decât eu, mama, măța și cănele Hector: — patru inși din cari numai eu trăiesc și care singurul am înțeles povestea. O fi înțeles-o și Hector și măța, căci și ei erau de față, dar e vorba că numai eu pot zice că am ascultat-o, căci o și scriu.

Era târziu: afară ninge și omătul era mare. În casă era o căldură așa de apăsătoare că gemurile păreau niște obraji pe cari curg șiroaie de lacrimi cu desnădejde. Și era tăcere: mama torcea, suită pe niște perne, pe pat. Eu scriam, pe când măța cu picioarele de dinainte puse cruciș sub ea se uita la mine ca și cum s'ar fi minunat că știu carte. Singur pomenitul Hector ședea pe niște tolice lângă vatră și pufnea ca un om care nu zice nimic, dar cu mintea lui întoarce lumea ca pe o buburuză. Deodată mama rupe liniștea și grăiește:

- „Ionică, beai, tu, ceai?”
- Cum nu, îi răspund.
- De româniță, nu așa?

— De ce vrei!

— De româniță zise ea, eă am mai multă.

Și mama repede sări jos și ducându-se la niște tăfăli, ce erau atârinate ca niște gușe în niște cue de după horn, luă una și puind niște flori albe uscate în ulciică, o umplu cu apă și împinse în jarul din sobă.

„Vezi, mi-am zis, eu, în gând ca ispitit; de toate florile am întregat eu pe mama, dacă au poveste și numai de româniță nu”. Și îi grăi:

— Mamă, oare și românița o fi având povestea ei?”

— Ca toate florile.

— O ști?

— Să mi-o amintesc.

Și mama suindu-se iar pe perne, își luă furca și fusul și udând cu gura firul de caer, sfâr, sfâr, fusul prinse a se învărti, caerul a curge pe fus și eu nu mai puteam de nerăbdare.

Deodată numai ce aud o sfârșială în sobă.

— Fuga, zise ea, că a dat ulciica în foc.

Repede sării și o dădui de o parte.

— A m u, vorbi dânsa, până mi-oi aminti de poveste, tu fă ceaiul și dă-mi și mie o ulciică.

La vorba asta, mâinile și picioarele mele se iuțiră ca și ale unei fete mari când îi vin pețitorii, doar, doar, oi face pe mama să-mi spuie mai de grabă povestea, și cât ai număra o sută și pusei mamei o ulciică cu ceai în mână, și eu cu una mă sui pe șesul cuptorului. Și mama, horp, horp, bând ceaiul, începu povestea:

„Apoi a fost odată un împărat și o împărăteasă, care n'au avut copii multă vreme. Ba împărăteasa credea că n'are să mai aibă. Când, într'o

vreme, iată că trece pe la poartă Dumnezeu cu sf. Petre. Petre, uitându-se la casele împărătești, vorbi: — „Doamne, ce o fi de oamenii ăștia că nu au băieți?” Dar Dumnezeu glăsu: — „Dacă împărăteasa ar bea rouă de pe crini, amestecată cu rouă de pe pelin, ar naște o fată cum n'a mai fost nici n'are să fie pe lume de frumoasă; da să-i pue numele Românița”. Și prea sfinții trecură încolo.

Dar oșteanul, care ședea de strajă la poartă auzise și, repede și fugi la împărăteasa de-i spuse. Și tocmai era pe vremea când înfloresc crinii. Împărăteasa, bucuria ei, și dădu ordin ca să culeagă în fie ce dimineată rouă din paharele crinilor și frunzele pelinului. Și, așa, strînse un pahar de rouă și-l bău. Minune: la nouă luni născu o fată cu fața albă ca și crinul și perișorul ei mirosea ca pelinul și, îi puse nume Românița. Și Românița creșcu mare. Dar fetei nu-i plăcea lumea, nici petrecerile, nici să o vadă cineva și era albă, albă, ca și crinul și părul îi mirosea ca pelinul. Însă îi plăceau florile, că toată ziua nu îngrijea decât de ele și, ce dar avea că, pe toate le înțelegea ce vorbesc.

Și fata creșcu de 18 ani, și Craii începură a curge în pețit. Fata îi primea pe toți, le vorbea, iar când ei aduceau vorba de măritiș, fata le spunea să nu-și mai bată capul că au să fie nefericiți. Vorba îi înspăimânta și plecau și nu mai veneau. Și, vorba asta se împrăstie în toată lumea și, cu vremea, nu mai veni nici un pețitor.

Asta scâmbi mult pe părinți și începură să o probozească.

Cu toate astea un fecior de împărat tare de

fletul unei generații, care crește în relații și trebuințe schimbate.

Imi vine în minte o glumă a maiestrului Caragiale. Era în discuție tocmai problema modificării valorilor în concepția societății. Venise vorba și de chestiunea gramaticii și ortografiei, o temă predilectă a marelui nostru stilist. Judecând greșurile nobile ale principiilor lui Cipariu, d. Caragiale îl apăra cu cel mai cald entuziasm pe învățatul cărturar și ne explica impulsurile sufletești cari justificau oarecum în această perioadă credințele lui...

Nedumerit, pe semne de această apologie entusiastă, unul dintre noi l'a întreput pe maestrul:

— Bine, nene Iancule, atunci de ce nu introducem din nou ortografia etimologică, de ce nu scriem ca pe vremea lui Cipariu?

Creatorul lui Cațavencu a zîmbit potrivindu-și ochelarii: — Toate la vremea lor, mă băiete! Mai de mult se radeau oamenii cu toporul, da dac'o veni azi unul la mine se mă ia așa după legea veche, îi spun frumuseț: nenisorule dragă, fugi încolo cu toporul, c'a ieșit briciu! Azi ne radem cu briciul...

Demisia baronului Conrad. Valurile sensaționalei demisii a fostului șef al statului major nu s'au liniștit încă. Ziarele din Germania și Italia, întocmai precum cele din monarhie n'au încetat să varieze în fel de fel de comentare însemnătatea politică a demisiei, tendința însă de a apăra tripla alianță de urmări păgubitoare, ese tot mai mult biruitoare în aceste comentare.

Din Roma se anunță: Ziarele ungurești au atribuit baronului Conrad declarații, cari conțin multe lucruri neadevărate. Baronul Conrad știe prea bine că fortificațiile din nordul Italiei sunt tot cele vechi și că în timpul mai nou n'au fost dislocate alte corpuri de armată în apropierea frontierelor austro-ungare, deoarece guvernul italian nici pentru viitor n'are intenții de această natură. La frontierele Italiei abia dacă sunt

câteva trupe și opinia publică din Austro-Ungaria a fost alarmată de geaba. Italia voeste să rămână și mai departe în cadrele triplei alianțe.

Correspondentul din Viena al ziarului german conservator *Neue Preussische Zeitung* face următorul comentariu asupra demisiei: După plecarea lui Sebönaich s'au auzit aluzii, că contele Aehrenthal, ministrul de externe va avea soarta fostului ministru de război. Lucrul s'a petrecut însă altfel. Contele Aehrenthal trebuia să plece numai în cazul când factorii hotărâtori ar fi aprobat planurile și scopurile militare ale baronului Conrad. S'a întâmpat chiar contrarul, pentru că partea ei obiectivă a chestiunii a hotărât și partea ei subiectivă, deși, poate, nu în mod definitiv. E o altă chestiune dacă demisia baronului Conrad poate să înlăturească soarta reformelor militare. Opoziția ungurească avea de gând să exploateze în scopurile sale nemulțămirea baronului Conrad cu reformele militare și aceasta a fost împrejurarea, care a determinat pe contele Aehrenthal împotriva baronului Conrad. Dacă considerăm chipul în care desărcinarea baronului Conrad e exploatată în Ungaria în scopuri de partid, mai că nu ne înșeală presupunerea, că îndepărtarea șefului statului major va mai avea urmări. Desărcinarea aceasta a devenit nu numai în afară, ci și în lăuntru un eveniment politic de întâiul rang.

Vedem deci că aceste comunicate, precum multe altele, sunt inspirate cu scop de a întări situația sdruncinată a contelui Aehrenthal. Credem însă și noi că pagina demisiei baronului Conrad e departe însă de a se fi încheiat.

Politica ministrului Zichy.

Pentru a-și lămurii atitudinea în apropiata discuție la bugetul de culte și instrucțiune, partidul guvernamental a ținut a seară o conferință prealabilă. Au vorbit deputații Szász Károly și Várady Zsigmond din aripa stângă a partidului, iar din aripa dreaptă contele Tisza și însuși ministrul de instrucție, contele Zichy. Cei dintâi au cerut un număr mai mare de școli de stat și reforme școlare în spirit liberal, cei din urmă au posat și de data asta pe apărătorii politicii șovine și reacționare din trecut. Reținem aci pentru orientarea noastră, următoarea declarație făcută de ministrul Zichy:

— In ce mă privește, eu aș dori foarte mult să sporesc numărul școlilor de stat și declar, că pre-

— „Îți place? adăogă mama. Amu, dute de vezi cum e vremea afară. E mare omătul? Și na ulceică de o pune în dulap.

Ningea afară strășnic, și omătul era așa de mare, că păreau casele ca niște căciuli albe puse pe întinderea lui, și tăcere că, par'că, lumea se hăgase în o scorbură, doar când și când se auzea câte un lătrat singuratec de căne.

— Ningo mamă de comedia, îi spun eu, înturnându-mă în casă.

— Lasă să ningă, răspunde dânsa, că așa mi-a spus mama, când e multă ninsoare iarna, e pâne multă peste an....

Și, de atunci, ie ani. Afară, prind să cadă fulgi mari de zăpadă, și eu departe de vatra unde am auzit povestea asta, stau la o cafenea și, sorb cu amintirea unui ceai cald de româniță o poveste a unei fete de împărat care în ziua nunței s'a prefăcut în floare, și care poveste e asta pe care v'o povestesc și Dvoastră.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ KOLOZSVAR.
 (La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
 Pune dinți și cu plăcere în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

tutindeni unde ar reclama aceasta interesul binepriceput al statului, nu mă vor înspăimânta nici cele mai mari sacrificii. Voi urgita statificarea școlilor populare dacă prin aceasta pot să satisfac punctelor de vedere naționale.

Dorim deputaților noștri să preîntîmpine cu mai mult succes decât în trecut intențiile păcătoase ale ministrului Zichy.

O crimă națională.

Scrioare deschisă adresată dlui Gheorghe Pop de Băsești, președintele partidului național român.

Domnule președinte,

„Poporul Român”, organul poporal al partidului nostru național român, publică în numărul său de azi articolul dlui Dr. Aurel Vlad, publicat mai întâi în „Românul”, în care se ridică grava acuză a trădării împotriva „Tribunei” și a celor din jurul ei.

Pentru a feri poporul de frământările cari au fost provocate de câțiva oameni orbiți de patimă, îndată după izbucnirea crizei, „Tribuna” a desființat numărul poporal (de Duminecă) și a înființat un organ poporal independent „Tribuna Poporului”, în care — vreme de un an de când există — am propovăduit cu cel mai sincer devotament solidaritatea națională, apelând la popor să rămână cu toții fii credincioși ai partidului nostru național român și aderenți neșovăitori ai programului nostru național.

Cea ce săvârșește însă acum organul „Poporul Român” prin publicarea învinuirilor mincinoase cari au văzut mai întâi lumina în „Românul” este cu adevărat o crimă națională, cea mai mare crimă națională.

Căci cine ar putea să-și închipuie o mai mare crimă națională decât de-a sămăna sămânța urei și a dușmăniei și în sufletele nevinovate ale țaranilor noștri dela sate!

Vă adresăm, deci, domnule președinte, următoarele întrebări:

1. Aveți DVoastră și are comitetul național cunoștință despre crima națională ce-o săvârșește „Poporul Român” prin răspândirea în popor a minciunilor debitate la adresa „Tribunei” și a celor din jurul ei?

2. Cu învoirea și aprobarea DVoastră și a comitetului național se săvârșește această crimă de neiertat?

3. Veți binevoi a dispune să se pună capăt acestor porniri ne bune, intervenind ca în cel mai apropiat număr al „Poporului Român” să se revină asupra articolului de azi și redacția să-și exprime regretele pentru publicarea lui?

Dacă în numărul cel mai apropiat nu vom afla satisfăcute cererile noastre, constrinși de împrejurări ne vom lua și noi apărarea în „Tribuna Poporului”, arătând cine sunt oamenii cari nu se mulțumesc cu spargerea solidarității dintre cărturari, ci caută să provoace desbinare și în sinul poporului român dela țară.

Pentru atitudinea noastră din „Tribuna Poporului” facem răspunzător întreg comitetul național, care îngăduie jocul criminal al unor oameni fără suflet.

„Tribuna”.

departe, nu se dădu măhnit de cele ce auzise despre fată și se porni și el în pețit. Larăș vorbă cu fata. Fata a ris, a glumit cu flăcăul, însă când auzi de măritis, ea îi spuse: — „Prea bine, dar ai să fii nefericit”.

— Dar de ce? întrebă flăcăul.

— Pentru că eu nu-s făcută din lumea asta și cine m'o lua, rămâne văduv în ziua cununiei.

— Aș, zise flăcăul, nu cred.

— De, încearcă, dar să nu plângi; eu trebuie să mă prefac în floare sălbatecă.

— Da, nu cred, i-a zis feciorul de împărat.

— Încearcă și vei vedea.

— Și de unde ști?

— Am visat de mult că am auzit un glas ca venit din cer și par'că-mi grăi: „Româniță, cum te-i cununa, ai să te prefaci într'o floare de câmp dar și de leac”.

Feciorul de împărat tot nu crezu, și îi zise, că el, o ia ori ce ar fi.

Și, hai, nuntă: petrecere, zăiefet. Sâmbătă seara îi puse hobotul, dar fata plângea de uda pământul. Duminecă la cununie, abea îi puse pirotiile pe cap și fata se și schimbă și se făcu albă, albă, ca varul. Nuntașii crezură că e rău și o scoase afară, însă cum dădu de vânt se strînse, mâinile i-se prefăcură în frunze, picioarele în tulpină, trupul se subția și se bătoșe și capul i-se schimbă în o floare albă la fel cu ochiul bouului și mică ca o părăluță. Și de atunci așa a rămas albă ca crinul și cu mirosul ca a pelinului; iar oamenii îi ziseră româniță și românița îi și până în ziua de azi și oamenii fac ceai din ea de-l beau iarna când răcesc. Și așa încălecai pe un fus, și gății și eu de spus.

Din România.

Adresa de răspuns a Senatului la mesajul tronului.

Sire.

Senatul a simțit o adevărată bucurie constatând, cu ocazia deschiderii sesiunii a doua a legisturii actuale, că Maj. Voastră se află în perfectă sănătate.

Nădăduim că Atopternicul va păstra ani îndelungați Majestății Voastre această stare de sănătate îmbucurătoare, grație căreia Maj. Voastră a putut întreprinde, în cursul anului, călătoriile cari au dat întregii țări prilejul de a arăta sentimentele sale de dragoste și de devotament către Augustul său Suveran și către întreaga Familie Regală.

Era firesc ca entuziasmul cel mai viu să se manifesteze, mai ales în a doua capitală a Maj. Voastre, cu ocazia serbărilor jubilarie ale universității din Iași, pentru a dovedi recunoștința țării către înaltul Protector al tuturor instituțiilor menite a dezvolta cultura și a răspândi înțelepciunea.

Suntem mândri că însăși universitățile străine au luat parte la această serbare înălțătoare pentru neamul nostru, dând astfel țării noastre o dovadă de importanța ce o atribuie străinătatea progreselor săvârșite de noi și aducând totdeauna omagiul de admirație al lumii civilizate către Suveranul înțelept, care a știut, într'un timp așa de scurt să ridice o țară tinăra la starea înfloritoare în care se găsește azi România.

Știm să pretuim deosebita însemnătate a manifestatiunilor de prietenie aduse Maj. Voastre de către Majestățile Lor Impăratul și Regele Francisc Iosif și Impăratul Nicolae II, cu ocaziunea zilelor de sărbătoare ale universității dela Iași, și suntem împreună recunoscători de această dovadă al deosebitului interes arătat de Majestățile Lor.

Sire.

Politica înțeleaptă și prevăzătoare a României ne-a permis să păstrăm, fără anume declarație, o neutralitate absolută în conflictul ivit între două mari puteri, cu cari suntem deopotrivă în cele mai bune relațiuni.

Raporturile noastre cu toate statele fiind din cele mai cordiale, avem dreptul să credem că ne vom folosi și în viitor de binefacerea păcii.

Starea înfloritoare a finanțelor noastre ne permite sacrificiile necesare pentru a îndestula trebuințele armatei, și manevrele din anul curent au dovedit că eforturile țării în această direcțiune dau roadele lor și că ea se poate bizui pe valoarea ostașilor săi.

Greutățile de trai la sate și la orașe ne îngrijesc în mod deosebit și vom da tot concursul nostru guvernului Majestății Voastre pentru alcătuirea legilor menite a ușura traiul populațiunii și a îmbunătăți starea economică a țării.

Necesitatea întăririi clasei meseriașilor, atât de folositori, și al căror număr merge mereu crescând, treptat cu progresarea industriei, cere ca să ne punem toate eforturile pentru a contribui la înfăptuirea legilor de organizare a meseriașilor, a creditului și a asigurării muncitorilor.

Tinăra noastră industrie are încă nevoie de a fi protejată. Ne vom sili a da ajutorul nostru pentru a realiza asigurarea dezvoltării ei.

Vedem cu satisfacțiune intențiunea guvernului Majestății Voastre de a propune o lege de decentralizare administrativă, și vom sprijini în mod hotărât guvernul pentru a realiza această cerință a Constituțiunii.

Vom înlesni deasemenea alcătuirea celorlalte legi relative la învățământ, la justiție, la administrația internă, la lucrări publice și la armată, pe cari guvernul le va prezenta în scopul de a ameliora diferitele ramuri ale administrațiunii publice.

Sire.

Majestatea Voastră poate fi incredințată că vom depune toate silințele pentru a contribui și noi la îndeplinirea operei de progres național și de întărire a patriei, care constituie idealul nostru al tuturor.

Trăiască Majestatea Voastră.

Trăiască Majestatea Sa Regina.

Trăiască Altețele Lor Regale Principele și Prințesa României.

Trăiască Dinastia.

Raportor, Emil Miculescu.

Scrisoare din Roma.

Un atentat odios și o manifestație de simpatie pentru Jean Carrere.

Roma, 5 Decembrie st. n.

(Dela coresp. nostru). — V'am pus în curent, prin ultima mea scrisoare, de ororile și torturile ce s'a descoperit că s'au comis de către musulmani asupra bieților soldați italieni căzuți în mâinile lor, și v'am scris cum ziaristii italieni, până atunci, nu au scris nimic asupra acestor macabre descoperiri, ci că numai corespondenții de pe câmpul de război ai ziarelor străine au telegrafiat ziarelor lor oribilul spectacol, dând publicității ignorabilele descoperiri, astfel că cu publicarea lor, să protesteze simțământul de umanitate al fie cărui lector în parte, care va ceti rândurile ce le avea dinaintea ochilor.

Ziarele italienești nu scriseseră nimic nu doară pentru că corespondenții lor nu telegrafiază, ci pentru motivul că cenzura italiană a pus la index depeșile cari vorbeau de ororile musulmanilor. Această greșită aplicare a cenzurii a fost motivată de faptul că guvernul italian, au vrut să fie prea modești și de teamă ca nu cumva Europa să creadă că oribilele descoperiri n'ar fi adevărate, au censurat toate știrile ce din Tripolitania veneau în Italia asupra acestor sălbătăcii.

Cum însă această cenzură nu se putea estinde și asupra corespondențelor ziarelor străine: aceștia au telegrafiat cele ce au văzut, cele ce v'am scris eu ultimamente, și când poșta a adus în Italia acele știri, le-am cunoscut și noi, și vi-le-am împărtășit numai decăt.

Toate ziarele străine au avut cuvinte de indignare pentru masacrul bieților soldați, italieni prizonieri, dar dintre toate, ziarul „Le Temps” din Paris, care în tot timpul războiului a avut nota justă și nota favorabilă Italiei, a fost mai aspru decăt toate, în infierarea atrocităților comise asupra bieților prizonieri, relevând barbaria arabă în comparație cu purtarea blândă și omenoasă a italienilor.

„Le Temps”, se știe, este un ziar cu foarte mare greutate morală și un cuvânt sau o critică publicată de dânsul, are o repercuzie simțită nu numai asupra cetitorilor săi, dar și asupra celorlalte ziare, asupra opiniei publice întregi, și chiar până la un oare care punct, asupra diplomației. Această autoritate morală și-a căpătat-o „Le Temps” cu trecerea de vreme și cu persoanele cari au format redactorii și colaboratorii săi.

Ei bine, acest ziar, a fost în tot timpul războiului italo-turc favorabil Italiei: sângele latin al poporului francez nu a încetat nici o clipă de a fi tot mereu alături de sora lui Italia, nu a avut nici o vorbă de îndoială sau de răutate contra Italiei. Dacă și ziaristii români ar fi cetit mai des „Le Temps”, nu ar fi făcut ziarele române acea tristă figură pe care o face și azi unele ziare din București, publicând lucruri colosale de neadevărate și foarte nefavorabile sorei noastre mari Italia.

Din pricina atitudinii sale italo-file, corespondentul din Tripolis al ziarului „Temps” a primit mai acum o săptămână o scrisoare de amenințări, scrisă în franțuzește: Jean Carrere, căci

dânsul este corespondentul în chestie, nu a dat nici o greutate acestei scrisori, și a urmat să-și facă datoria sa de gazetar și de latin.

Vinerea trecută, Jean Carrere, pe când se întorcea acasă pe la orele 11 noaptea, într'o stradă a orașului Tripoli, un tânăr i-a ieșit în cale, l'a apucat cu mâna stângă de gât, iar cu dreapta i-a dat trei lovituri de pumnal.

Scopul atentatului nu mai este nevoie să-l spunem; chiar și un copil îl ghicește, ne grăbim să spunem că cele trei răni ale lui Carrere, din fericire sunt fără nici o importanță, iar rănitul azi s'a și sculat din pat. Atentatorul a fugit și până azi nu a putut fi găsit.

Atentatul acesta, care putea să coste viața unui om, a dat la lumină simpatia de care se bucură un ziarist de talia lui Carrere în toată Italia. Nu cred că în anele presei să se socotească un al doilea caz, de o așa de mare, așa de generală simpatie a unei întregi națiuni pentru un ziarist, și notați bine străin.

Astfel:

Toți deputații și senatorii din Roma, i-au trimis câte o telegramă colectivă urându-i grabnică însănătoșire; — consiliul comunal al Romei, i-a trimis o telegramă, — universitatea din Roma asemenea — Sindicatul presei italiene, i-a telegrafiat; — i-a telegrafiat aproape toți deputații și senatorii Regatului italian cei ce nu erau în Roma; — studenții universității din Roma au suspendat o zi cursurile și au deschis o listă de subscripție ca să-i cumpere o pană de aur; — comitetul Sindicatului Presei Italiene, îi va da o placă de aur; — Primul ministru italian, d. Giovanni Fiolitti i-a telegrafiat felicitându-l de pericolul de care a scăpat; — toți foștii prim-miniștri, Luzzatti, Sonnino etc., asemenea i-au telegrafiat; — toate comitetele de presă din diferite districte ale Italiei, au trimis lui Jean Carrere expresia bucuriei lor că a scăpat cu viață; — un deputat a propus să i se dea cetățenia de onoare a Romei; — mulți artiști mulți pictori, sculptori, cântăreți, muzicanți, actori, i-au telegrafiat, — chiar și suveranii Italiei, Regele Victor Emanoil al III-lea și Regina Elena, prin intermediul Marchizei della Trinita, au exprimat doamnei Carrere bucuria lor că bărbatul său a scăpat cu viață și-i urează o grabnică însănătoșire.

Ce frumoasă manifestație de simpatie pentru un gazetar! Fericit acel gazetar care poate să aibă o așa simpatie; fericit poporul care i-o face!

I. T. Alian.

George Turicu.

Răsfoim colecția „Tribunei” de pe vremea alegerilor din 1906. Din noianul de apeluri, rapoarte, poezii de ocazii, din diferite circumscripții ne atrage atenția un raport mai lung scris de regretatul Russu Șirianu, din turneul din cercul Sântanei. Candidat era simpatieul Dr. Iustin Marșeu. Reproducem câteva fragmente din raport. Ele încep așa:

Luni în 23 a continuat turneul său d. Dr. Iustin Marșeu, candidatul partidului național.

...Frații Otlăcani, au așteptat candidatul la gară cu muzică, o mulțime de popor în frunte cu bravi preoți: George Turicu, Iustin Iancu, Romul Mladin, etc.

...Pleua curgea... Părintele George Turicu salută călduros pe candidat și-l provoacă să-și spună vorbirea de program.

...Dupăce unii oaspeți cu ospitalitate adevărat românească au fost găzduiți la părintele Turicu...

În ziua alegerii, părintele Turicu în fruntea poporului, își dădu întâi votul pentru candidatul național.

Azi, vrednicul preot al Otlăcanilor este declarat de „trădător” în coloanele ziarului comitetului național, pentru că cutează să respingă niște calomnii și insolente la adresa domnului Oncu.

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuințe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

O. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Firește, acum nu stăm înaintea alegerilor, acum nu mai e nevoie de serviciile domnului Turicu. Insultele ce-i aduc venerabilului preot, sunt un titlu de onoare pentru dânsul.

Documente omenești.

Fără îndoială sunt un trist document al vremii în care trăim scrisorile de mai la vale pe care le reproducem așa cum ne-au sosit la redacție. Dăm și iscăliturile, drept, garanție a autenticității lor:

Făgăraș, 18 Noembrie 1911.

Dragă Doamnă Ionel,

Dela despărțire numai cetirea rapoartelor publicate în jurnale mi-au mai adus știri despre dumniata...

„Concertul din Făgăraș vroiam să-l public în „Românul”; am și scris un raport cam așa: „(urmează raportul)”, și l-am trimis pomenitului ziar spre publicare. Dar redacția a aflat cu cale să-l treacă la coș, mulțămindu-se cu o scurtă mențiune.

Mi-s'a spus că s'au primit două rapoarte și nici unul nu se potrivea cu al meu și de aceea ambele au rămas nepublicate.

Cred însă că nu gazeta e în drept a prețui succesul unui concert ci ascultătorii, adevărații iubitori ai muzicii...

Dorindu-ți cel mai strălucit succes rămân cu distinsă stimă

al d-tale amic

ss. Aron de Papa Radu.

Că de ce nu publică „Românul” aceste rapoarte ne spune și scrisoarea ce urmează:

Bistrița, 5 Decembrie.

Onorată Redacție,

Reuniunea de cântări a intelectualilor români din Bistrița a aranjat Duminecă, în 19 Noembrie, un foarte reușit concert, cu concursul artistului Rădulescu. Despre acest concert un fruntaș bistrițan a scris „Românului” un raport, dar deși fruntașul e colaborator extern al „Românului”, redacția n'a voit să publice acest raport ci a anunțat numai ținerea concertului. Iar când au fost întrebați de ce n'au publicat raportul, au răspuns: că nu s'a putut publica deoarece dl Rădulescu, când a fost prin Arad, a umblat și simpatizat prea mult cu domnii dela „Tribuna”.

După acest răspuns, domnul care a scris raportul, nu va mai colabora la „Românul”, iar bistrițenii grupați în jurul acestui ziar se vor convinge odată mai mult de ura ce păstrează cei din redacția „Românului” față de „Tribuna” și nu se vor mai lăsa momiți de acești oameni subjugati de urita patimă a dușmăniei.

ss. Grigorie Radu.

A treia scrisoare e următoarea:

Bistrița, 27 Noembrie 1911.

Dle Rădulescu,

...am trimis două rapoarte. Unul la „Gazeta Transilvaniei” care a ieșit așa cum l-am scris și unul la „Românul” care — spre marea mea mirare — cu privire la d-ta a eșit de tot ciuntit.

Scrisesem peste 30 de rânduri despre bucățile ce le-ai cântat, aprecieri juste, și când colo mă pomenesc că redacția a tăiat peste 25 din ele. Ați avut ceva cu „Românul” de a suprimat partea referitoare la vocea, școala, apostolia d-voastră?

E o mișelie să-ți ciuntească articolele, fără autorizare.

Vi-le comunic să știți cu cine aveți a face. Vă dorim succese.

Cu drag

ss. Emile A. Chiffa.

Nu putem decât reprobă — și cu noi toată lumea cinstită — această manie de a clasifica și recunoaște valoarea unui artist după culoarea po-

litică a celor cari îi sunt prieteni, fără a ține seamă că aceasta n'are nimic a face cu arta și talentul lui, cari nu pot fi judecate după tipicul micilor dușmăni dintre singuratici indivizi sau grupări.

După același tipic, de a cântări valoarea, al ziarului „Românul” urmează că orice mascalton poate conta la sprijinul și laudele lui — fie eiar nemeritate — numai să fie dușman declarat al „Tribunei”, iar tenorul I. Rădulescu a cărui talent și temperament artistic, incontestabil, merită toată recunoștința, trebuie tocat la cap pentru o veche prietenie ce-l leagă de scriitorul acestor rânduri.

Clasa de mijloc din Bucovina.

— Câteva informații pentru frații ardeleni. —

Orice popor, care trece prin stadiul dezvoltării sale trebuie să tindă la o închegare a tuturor claselor sociale în raport proporționat. Acel popor care n'o poate face aceasta e un popor bolnav, un popor care mai curînd ori mai târziu va trebui să moară, dacă din pricina slăbiciunii sale va fi renunțat la existența uneia din clasele sociale, compusă din elementele proprii și va fi îngăduit ca acest gol din sânul său să fie înlocuit prin aceeași clasă socială, compusă însă din elemente străine. În corpul unui individ se naște o rană, când se furizează un element străin; rana produce dureri, cari cresc cu atât mai mult cu cât rana se învecheste; cu vremea, aceasta se lățește și infectează corpul întreg, îl otrăvește și atunci, individul trebuie să se prăbușească, el trebuie să moară. Același procedeu se poate observa în evoluțiunea unui popor, în corpul cărui s'au insinuat ca anume clase sociale elementele altor neamuri.

În corpul neamului nostru această rană se poate observa; lipsa unor clase sociale, sau existența unor clase de tot slabe, cari au nevoie de o prefacere radicală, se poate observa la unii dintre frații noștri, o rană generală însă, la toți frații noștri atât la cei din Regat, cât și la Ardeleni, Bucovineni, Basarabeni etc., e ceea ce formată de lipsa clasei mijlocii. Cu toate acestea de aici nu rezultă că noi Români am fi un popor bolnav, care ar trebui să renunțe la viitor, deoarece suntem abia în primăvara vieții noastre. Noi am început să ne dăm seama de aceasta încă din primejdiu, lipsa clasei mijlocii, și am început să și lucrăm pentru înlăturarea acestui rău de însemnătate vitală a neamului. Omul care a făcut atent românismul întreg la urmările triste, ce ar trebui să rezulte din incuibarea elementelor străine ca clasă de mijloc între păturile noastre sociale, omul care a început lupta în direcția aceasta de zeci de ani înainte, omul acesta e învățatul profesor de economie națională dela universitatea din Iași, dl A. C. Cuza, alter ego al dlui Iorga.

Încă la 1893 într'un mare discurs al său rostit în ședința camerei dela 8 Februarie savantul economist și marele român A. C. Cuza accentua „că un popor nu poate trăi fără clasa de mijloc”, că „în țara noastră clasa de mijloc a început să dispară”, și „că noi trebuie să ne creăm clasa de mijloc, fără care nu vom putea trăi în faza actuală de dezvoltare, și vom fi biruiți în lupta aprigă pentru viață a popoarelor moderne”. („Discurs...” de A. C. Cuza, București 1893.) În România deci s'a început de mult să se lucreze în această direcție și roade sunt acuma, și acestea vor fi tot mai mari în urma curentului naționalist democrat, inaugurat de aceiași mari apostoli ai neamului, Iorga și Cuza, care cuprinde în sine pe lângă altele și lupta pentru aceasta isbândă. Cum stați d-voastră, frații Ardeleni, cu clasa de mijloc ce ați făcut și ce faceți pentru ea, aceasta o știți d-voastre mai bine și ored că nici nu s'ar cădea să viu să v'o spun eu decât ceea ce știu mai bine. Deci voi vorbi despre Bucovina mea, sufletește a d-voastră, a tuturor Românilor, voi vorbi despre clasa de mijloc din Bucovina, în ce stadiu se află și ce se face la noi. Voi da iubitorilor cetitori ai fru-

moasei sentinele „Tribuna” o serie de articole, cari nu vor avea altă pretenție decât a informa prin „Tribuna” lumea românească despre starea noastră culturală, să știe frații noștri cum o ducem cu străinii, așa cum și nouă ne arde inima să știm cum o duc ei. În fiecare săptămână voi trimite „Tribunei” câteva șire despre clasa de mijloc dela noi dând câte un tablou rezumativ, compus din cifre oficiale, relative la clasa de mijloc. Seria de articole va cuprinde toate districtele, sau comitatele, cum se numesc la d-voastră. Voi începe cu negoțul:

Tablou rezumativ asupra neguțătorilor din a) Cernăuți și suburbii și din b) districtul Cernăuțului, care cuprinde 42 sate:

Locul: a) Cernăuți și suburbii 12 Români, 1269 Evrei 121 străini. În total 1402. b) Districtul Cernăuțului 33 Români, 1248 Evrei, 272 străini. În total 1553. Suma: 45 Români, 2517 Evrei, 393 străini. Laolaltă 2955.

Privind tabloul rezumativ al neguțătorilor din Cernăuți și suburbii, câștigăm impresia că suntem un popor, care a renunțat cu desăvârșire să-și vindocă această rană din trupul său prin înlocuirea elementelor străine cu ale sale. Cifrele noastre 45 în proporție cu cele ale Evreilor 2517 și cu cele ale străinilor 393, ar fi semnele unui popor, care nu trăește, ci vegetează, dacă nu am fi făcut un mare pas spre sanare. Acest pas mare e începutul unei activități entuziaste, cinstite pentru închegarea unei clase mijlocii. În Cernăuți există o școală de meserii și comerț, școală, care a stat deschisă fiilor fiecărui popor interesat. Cu regret însă această școală nouă Românilor Bucovineni până acuma nu ne-a adus nici un folos, pentru că fiii poporului nostru n'au putut-o vizita, deși mulți ar fi dorit să o viziteze. Cauza că n'au putut-o vizita e starea economică de tot slabă. Până acuma deci nu puteam să așteptăm ca aceasta școală să ne dea contingentul corespunzător de meseriași și comercianți, ba mai mult ea a contribuit în măsură destul de mare la înmulțirea meseriașilor și comercianților Evrei și străini, din vreme ce acestor le era dată posibilitatea s'o cerceteze putând suporta cheltuielile necesare. Și ca să nu se creadă că cele ce le spun aici sunt numai vorbe deșarte, voi dovedi cu date autentice aducând cifrele elevilor din anuarul acestei școli din anul din urmă.

Elevii cursului de comerț se repartizează astfel după limba maternă: germană 84, dintre cari numai 79 sunt Evrei; polonă 6, rubeană 4, română 3, dintre cari însă numai 1 (unul) e Român, iar restul de 2 sunt Evrei din România cu limba maternă — română (!). Deci: unul! Un singur elev român în cursul de comerț. Așa dară e evident, că până acuma această școală nu ne-a adus nici un folos real din pricina greutății de a ne susține elevii, și afară de aceasta nouă, special nouă, ni-se mai fac greutăți și din partea autorităților competente când îndrăsnim să călcăm pragul școlii. Ba că ne lipsește limba germană, ba că dracu, ba că tat'său... Pe acest drum deci nu ne era dat să creștem comercianți.

Există încă un drum, care e și mai fericit decât cel al școlii: patronii. Aceștia iau băeții la învățătură și cresc comercianți din ei. Dar acum să vedem cine sunt patronii? Patroni Români 45! Patroni Evrei 2517! Străini 393! Patroni români: neguțători de mascuri, de lemne, de... nimicuri, pe când cei Evrei fac negoț cu tot felul de marfă, mă rog. Și când ne mai gândim la concurența celor 2517 Evrei, ce o fac bietilor 45 Români, atunci putem zice că ai noștri sunt un strop în mare în raport cu ceilalți. De aici putem vedea și statul comercianților de mâne, căci e bine știut că patronii Evrei nu primesc învățăcei de ai noștri; ei își cresc comercianți din sânul lor. Deci iată prăpastia spre care mergem. Și cu toate acestea nu trebuie să desnădăjduim. Noi am început să vedem întunerecul amenințator al prăpastiei, ne-am cutremurat și ne-am trezit din dulcea noastră nepăsare. S'a deschis tocmai în anul acesta internatul clasei mijlocii, care pe lângă viitorii meseriași îmbrățișează și pe viitorii

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plăture în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

comercianți. Deci acuma posibilitatea de a ne susține clovi la școala de meserii și comerț există. Pe lângă aceasta se înființează necontenit prăvălii pe la sate. Acolo se iau băieți de ai noștri la învățătură; după ce aceștia vor deveni patroni, vor lua și ei băieți și tot așa înainte, înainte și într-o generație se va face o evoluție întreagă în clasa mijlocie. Numărul meseriașilor și comercianților va fluctua, va crește cu o accelerată iuteală. Numai, conditio sine qua non, intelectualii noștri să și plaseze energia lor în această direcție, poporul și clasa de mijloc să fie puși în mișcare, cu un cuvânt să primem toți umăr la umăr, și atunci și Dumnezeu ne va ajuta!

I. E. Torouțiu.

Războiul italo-turc.

Războiul se menține la aceeași suprafață ca și zilele trecute, fără să-și fi inclinat balanța învingerii spre una dintre cele două țări beligerante. Singură chestia blocării sau deschiderii porții maritime dela Dardanele agită cercurile diplomatice, dar fără a aduce vr'un nou punct în discuție cu deosebire de cel de ieri.

Rusia ține morțiș să asigure libera trecere prin Dardanele pentru vapoarele de război făgăduind Porții în cazul acesta servicii însemnate și concesiuni în Persia. Turcia însă nu lasă prin nimic să se ghicească că ar fi aplicată să împlinească cererile Rusiei, din contră după cât se știe, e hotărâtă să nu cedeze și în scopul acesta ține foarte mult la sprijinul Germaniei.

Chestiunea Dardanelor.

Din sursă vrednică de toată încrederea s'a lansat știrea că Rusia, cu toate desmintirile de până aci, a intervenit pe lângă Poartă pentru a exopera libera trecere a vapoarelor sale prin Dardanele. Se spune că din prilejul acestei intervenții Rusia a făgăduit Porții însemnate contra serviciilor cari nu pot fi altceva decât concesiuni de teren în Persia.

Dorințele Rusiei sunt sprijinite și de Franța, dar nu vor fi realizate la nici un caz, deoarece trecerea vapoarelor străine prin Dardanele ar însemna o încălcare a păcii europene și a tratatelor în vigoare. Deși Germania nu a manifestat prin nimic ce ținută va observa în această chestiune, totuși Poarta își va menține punctul ei de vedere și chiar și-a exprimat această dorință hotărâtă a ei în fața ministrului plenipotențiar al Rusiei la Constantinopol, spunând că nu va putea ceda intervenției guvernului rusesc cu toate contraserviciile ce i-le pune în perspectivă, și cari de altcun — după dreptate i-se și cuvin — după cum se va vedea mai târziu.

Luptele din Tripolitania.

În Africa lucrurile sunt în aceeași fază de după lupta dela Ainzara. Au trecut două zile fără trosnet de puști și șuer de bombe, căci armata turcească s'a retras spre adâncul deșertului. Se vede că lupta aceasta a căzut atât de neașteptată în cât soldații au fost siliți să se retragă lăsând în urmă toate munițiile, corturile ofițerilor, opt tunuri și toate medicamentele spitalului pentru răniți.

În Italia învingerea din urmă a stârnit o însuflețire frenetică, cu deosebire în Venetia însuflețirea a luat proporții neprevăzute; toate casele au fost pavozate, iar mulțimea s'a adunat în piața San-Marco unde s'au ținut vorbiri de ocazie și s'au cântat imnuri patriotice. În teatre muzica a intonat imnul regal și publicul l'a ascultat în piciorae.

Italia sprijinită de Anglia și Franța.

Constantinopol, 23 Nov. — Ziarul grecesc „Astrapi” află din sursă sigură din Viena că Italia a obținut dela Franța și Anglia libertatea de acțiune în marea Egee, și că învinsă Rusia atârână de chestiunea liberei treceri prin strâmtoarea Dardanelor, actualmente în discuție.

Nouă bombardări italiene la Tripolis.

Constantinopol, 4 Nov. — Ministrul de război a declarat că flota italiană a bombardat în ziua de 26 Nov. n. biroul telegrafic și corpul de gardă al localității Brik de pe țărm, în apropiere de Benghazi.

În ziua de 30 Nov. n. flota inamică a distrus oficial telegrafic al localității Kasri Ahmed precum și biroul vâmlor din Misrata.

În zilele de 30 Nov. și de 1 Dec. n. Italienii au bombardat Znaza, distrugând cazarma, localul guvernului și o parte din această localitate. Nu a fost nici o victimă omenească.

O nouă înfringere a Italianilor.

Constantinopol, 23 Nov. — O altă depeșă vorbește că Italienii au bombardat în ziua de 2 e. n. pozițiunile turcești și-au ocupat dealul din Zuat, dar apoi au fost gonțiți și au suferit pierderi considerabile, înapoindu-se la pozițiunile lor anterioare.

Spion italian arestat în Turcia.

Constantinopol, 23 Nov. — Autoritățile din Hodeidah au arestat pe un spion italian care vroia să arunce în aer un depozit de munițiuni de război.

INFORMAȚII.

ARAD, 8 Decembrie n. 1911.

— **Românii din America.** Primum o carte la redacție: „Reformatorul român-american”. E scrisă de un anumit Petru B. Bratu și tipărită în tipografia uniunii societăților române, Cleveland, Ohio.

— Reformatorul român-american?!

Ce va să însemne această carte de aproape două sute de pagini? Răsfoind prin ea am văzut că Petru B. Bratu e un luptător religios, nu răsvrătit împotriva Blajului și Sibiiului de acasă, ba chiar și împotriva Bucureștilor, cari împreună ar voi să țină poporul român în neștiință, prin preoții lor „bârboși” și „râi”, prin credința lor întemeiată și pe testamentul vechiu, prin inoralitatea lor religioasă. Autodidactul anabaptist, sau ce va fi, se îndreaptă cu o furie prea puțin apostolică împotriva întregii noastre biserici, făcând chiar apel către poporul românesc să vină la credința cea nouă.

Incontestabil că rindurile aceste confuze, scrise într-o limbă imposibilă, nu vor avea vr'un efect oarecare. Dar ele s'au scris și s'au tipărit în tipografia uniunii societăților românești din America. Mai mult! Pe lângă hulirea popilor și mitropolitelor români, Petru B. Bratu atinge și atitudinea și purtările preoților noștri din America. Noi nu ne putem amesteca în chestiunile aceste pentru că le cunoaștem în deajuns. Constatăm însă că grija noastră pentru frații emigrați într'un număr atât de mare peste ocean este prea mică. Tărani noștri aruncați de valurile vieții grele de acasă într-o lume nouă, în care fel de fel de curente se încrucișează la lumina unei culturi înaintate, nu pot decât să se zăpăcească. Pot să câștige acolo parale frumusele, pot să prindă și puține cunoștințe noi, dar după cum ne arată și cartea aceasta, ei se pierd în primul rînd pentru biserica noastră și apoi sigur și pentru neamul nostru. Înzadar se vor întoarce acasă la vatra strămoșească dacă nu au putut muri acolo naționalicește, vor introduce aici un spirit național corupt de internaționalismul babilonului american.

Ne putem gândi la acele societăți panslave, cari desvoltă în lumea nouă o activitate națională atât de puternică încât ea își are răsunetul și la Slovacia de acasă.

„Reformatorul român-american”, pe care îl recomandăm atenției consistoarelor noastre de amândouă confesiunile, este un memento în această privință. A sosit clipa când trebuie să pornim o acțiune sistematică pentru salvarea Românilor din America.

— **Sfințire de biserici.** În Dumineca trecută a sfințit P. S. Sa episcopul Ioan I. Pap biserica din Remetea-Timișană, de unde s'a întors la Timișoara. Aici a întors vizita episcopului Dr. Glattfelder. Astăzi pleacă însoțit de protosincelul R. Ciorogariu și diaconul Cornel Lazar, la Apatcu, unde s'a zidit o prea frumoasă biserică să o sfințească și pe aceea.

— **Hora dela Radna.** Cum se schimbă vremurile! Ce poți ști pe cine-ți aduce ziua și ceasul în față? Prietenul tău de demult, într-o anume clipă, își varsă tot veninul în fața ta, se dă de gol și numai atunci vezi pe cine ai strâns la sân vreme atât de îndelungată. Iată de pildă noi și dl Goldiș! — Răsfoind colecția noastră din 1906, ca să găsim date împotriva acuzei de trădare a autorității domn Goldiș, iată ce găsim:

Hora dela Radna.

— Pe melodia „Deșteaptă-te Române”. —
Deșteaptă-te Române căci ora a sunat,
Veniți cu mic cu mare s'alegem ablegat.
S'alegem cum ne place, un sânge de Român,
Strigați c'un glas, c'un suflet: trăiască Vasile Goldiș!

Destul ne-au dus la urnă mânați ca niște oi,
Răbdând ochi și hulă, răbdând eu toți nevoi.
În lături cu d'acea din neamuri străine,
Căci ablegatul nostru e Vasile Goldiș... etc.

În astfel de versuri era preamărit în ziarul nostru poporal acuzatorul nostru de astăzi.

Nu știm cine va fi autorul acestor mândre stihuri însuflețite. Ni-se pare că ne-au fost trimise de chiar d. Goldiș. Se prea poate că însuși marele nostru om, într'un moment de sublimă inspirație, le-a alcătuit pentru... veșnicie. Cei care le au vădit, ce-am putea zice?... La așa armonie sufletească a dlui Goldiș, așa armonie de vers. La așa sonoritate a... foiletonului nostru de atunci, așa injurături stridente din partea neprihănitului fruntaș.

— **Volnicii administrative.** Din Hordău ni-se știe: În comuna Hordău, districtul Năsăudului, comuna natală a celui mai mare poet al nostru Gheorghe Coșbuc, s'a întâmplat zilele acestea un caz revoltător de abuz al administrației. Cu ocazia alegerii antistiei comunale, negatul preot ciocanist fără suflet al comunei, dimpreună cu notarul cercual Feldrihan și cu pretorul Năsăudului Vasile Gheție, au impus cu forța locuitorilor comunei colector comun al jidan, un anume „Ițig”, (al cărui nume de familie nu importă). Am ajuns va să zică și rușinea nemaipomenită, ca într-o comună curat românească, din cel mai românesc ținut, locul de naștere al celui mai mare poet al Românilor, 2 ofițianți români, dimpreună cu preotul român al comunei să octroieze locuitorilor pașnicii un slujbaș jidov.

Iritația poporului pentru această cea mai nouă volnicie a administrației e de nedescris, și dacă nu se vor mokoși în curind spiritele, prin înlăturarea „Ițigului”, împins cu forța în domnia neașteptată, nu știu zău unde vor ajunge lucrurile.

Să judece publicul nepărtinitor până unde ne poate duce slugărnicia politică guvernamentalo-ciocanistă. — *Un grănițer.*

— **Concertul dsoarei Delavrancea.** Vinerea trecută a avut loc la Berlin concertul talentatei pianiste dsoara Cella Delavrancea.

Cu această ocazie ziarul berlinez „Lokal-Anzeiger” spune prin glasul unuia din cei mai autorizați și mai severi critici muzicali:

„Dsoara Cella Delavrancea, o tânără românească, pe care am avut ocazia să o ascultăm serile trecute în sala cea mare a Academiei de muzică, este fără îndoială o pianistă foarte distinsă și care a făcut progrese uimitoare dela ultimul său concert dat în Berlin.

În executarea celor mai dificile bucăți din Beethoven, Schumann, etc., acompaniată de orchestra Bluthner, dsoara Delavrancea mulțumită tehnicii sale viguroase și remarcabilei sale siguranțe în executare, a reușit să învingă cu ușurință pasagele cele mai dificile.

În afară de aceste calități, recunoaștem că tinăra românească posedă un profund sentiment poetic, care dă un farmec deosebit și impresionant melodiei sau de a interpreta”.

— **O desmintire de prisos.** D. Leonte Moldovan compatriotul nostru stimat și iubit din Brăila, publică în numărul de azi al „Românului” o desmintire de toată gravitatea la niște rinduri prizărite, aruncate în treacăt într-o notiță a „Tribunei”, în care se spunea, că un vizitator din țară, oprindu-se pe o zi în Arad, a avut fericitul prilej să asculte în sala congregației noastre oratorie românească. Se întâmplă să vorbească tocmai celebrul orator Goldiș și candidații la celebritate lanau

și Marșeu. Și se mai spunea că vizitatorul a plecat din Arad cu impresii puțin entusiaste. — D. Leonte Moldovan desminte azi în „Românul”, această afirmație. Socotim că a fost de prisos această desmintire. Raportul nostru nu l-a numit pe dl Moldovan și nici nu l-a vizat. Nici nu putea să o facă aceasta, căci pe cât știm d. Moldovan a plecat într'adevăr fascinat de ce a auzit și văzut aici...

D-șă ar fi zis, pe cum aflăm:

— N'am auzit în viața mea un orator mai strasnic ca pe d. Goldiș, iar limbă românească mai sonoră ca cea a oratorilor Marșeu și Iancu, trebuia să viu într'adevăr la Arad, ca să ascult. Mă duc în țara mea săracă, unde toate acestea nu sunt, și-i vom trimite și pe cei de acasă de vor să știe la ce culmi s'a ridicat arta oratoriei românești.

— **O constatare.** Primim următoarele rânduri: Sigur pe baza unei informațiuni false ați scris în numărul de ieri, că eu la toate alegerile din Arad, am votat cu guvernul și prin urmare nici când n'aș fi aparținut partidului național.

Pentru lămurirea afacerii comunic că constatarea d-voastră este inexactă. Cu stimă: *Iosif Moldovan.*

Poate să desmintească d. Moldovan, că de câte ori a votat, a votat cu candidatul guvernamental?

— **Tabloul „Mona Lisa” descoperit?** Din Paris se telegrafiază că judecătorul de instrucție a ordonat arestarea unui comerciant de tablouri, al cărui nume se tănuște. Comerciantul este bănuțit că știe despre furtul celebrului tablou.

— **Febră tifoidă în Cluj.** Dela începutul luni în Cluj bântuie febra tifoidă în măsură mare. În zilele din urmă s'au constatat 36 cazuri noi de tifos.

— **Un monument doctorului Rudescu.** Se cunoaște cazul când doctorul român Rudescu din Iași, în lipsa unui ajutor imediat, a sărit toamna trecută într'o cisternă scâpând rei oameni amenințați cu moartea. Eroicul doctor care, cu un altruism prea puțin cunoscut în zilele noastre, s'a aruncat în cisternă, a căzut jertfă îndrăzneței sale fapte bune. A murit fără să fi putut ieși sau să'l scoată cineva din mijlocul gazurilor otrăvicioase. Acum cetim în ziarele din București că, colonelul român Iliescu a primit o listă de subscripție pentru ridicarea unui monument acestei victime a altruismului. Recunoștința aceasta este bine meritată și frumoasă.

— **Rectificare.** În poezia publicată la foiletonul numărului nostru de ieri s'au strecurat două greșeli regretabile de tipar: Autorul poeziei este d. Liviu C o m a n u Roman, cum s'a publicat, iar în strofa a patra, versul din urmă, în loc de „tai-nă” a se citi „haină”.

— **Regularea riurilor din Bucovina.** Din Cernăuți ni-se scrie: Importanța chestiunii a regulării cursului apelor Bucovinei este acum preocuparea mai de seamă a deputaților români în actuala sesiune legislativă.

Intărirea malurilor și regularea cursului apelor a devenit o necesitate imperioasă, avându-se în vedere dezastrelor ce se repetă aproape în fiecare an prin revărsările apelor cari periclitează viața și avutul țăranilor.

În legătură cu regularea cursului riurilor s'a pus pe tapet și chestiunea navigabilității Prutului.

Deputatul Simidnovici a declarat că odată cu desăvârșirea lucrărilor de regulare, cari reclamă urgență, se va face și un pas spre realizarea marelui și navigabilității Prutului, care fiind o chestiune de un caracter internațional, e nevoie de conucurarea statelor interesate și anume: România, Rusia și Austria.

În prima linie sunt prevăzute următoarele lucrări în proiectele ce așteaptă votul parlamentului:

1. Regularea riurilor Suceava și Siret, lucrări cari necesită 19 milioane coroane.

2. Regularea riului Ceremuș împreună cu riulețele mai mici, lucrări cari necesită 36 milioane.

† **Miloș Farca**, student în medicină, a repauzat în Varadia, la 5 Decembrie n., în vîrstă de 25 ani. Odihnească în pace!

† **Ioan Stanciu**, comerciant în Brad, a repauzat la 6 Decembrie n. în vîrstă de 55 de ani. Odihnească în pace!

— **O alianță internațională a băncilor.** Când sistemul menținerii păcii universale prin întărirea din ce în ce mai dărză a armatelor a dat triumf falimentului care asistăm, propunerea lui Fournier Lefort de a se întemeia pentru același scop, o „Alianță internațională a Băncilor” e bine venită. Această alianță, poate, mai mult decât perfecționarea armamentului, să aducă binele pe care îl visează mereu lumea și îl pretind neconținut monarhii — cari au provocat războaiele ce amenință azi Europa.

— **Duelul.** Din „Buletinul oficial al Uniunii internaționale contra duelului și pentru protecțiunea onoarei” aflăm că duelul e din zi în zi mai disprețuit. În Germania numărul întâlnirilor pe teren a scăzut într'un an dela 212 la 32; în Italia dela 60 la 13; în Franța nu mai e uzitat — o constată buletinul — decât între apași în mod serios și între jurnaliști sau politicieni... pentru cinematograf, dar nu mai produce lucruri turburătoare.

— **Mona Lisa și Monna Lisa.** Ortografia a fost multă vreme nedumerită, — cum să scrie: Monna Lisa sau Mona Lisa? În mai puțin de două luni, presa și comerțul s'au decis în favoarea celei de a doua formă. Se pot citi în fiecare zi aproape în toate jurnalele câteva aluziuni la Mona Lisa și multe produse industriale se împodobesc cu numele acesta. Avem acum: parfunul, corsetul Mona Lisa. Și nimeni nu vede că așa nu mai e vorba de Joconda, ci de o maimuță numită Lisa, căci Mona însemnează propriu: maimuță, pe câtă vreme Monna (contractiune din Madonna) este o vorbă care s'ar putea traduce cu vorba Domina.

— **Centenarul bătăliei dela Borodino.** Cu ocaziunea centenarului bătăliei dela Borodino, care va fi celebrat în Rusia la 7 Septembrie 1912, se va inaugura la Moscova un „muzeu național al anului 1812”, unde vor fi expuse, afară de arme și uniforme franceze, ori ce fel de obiecte și documente relative la campania din Rusia cari se vor putea culege de pretutindeni.

Comitetul muzului, pus sub prezidenția de onoare a Țarului, va publica în fiecare lună lista darurilor care i-se vor face.

— **Moartea unui învățător harnic.** Din Fibiș ni-se scrie: Învățătorul pensionat Dimitrie Dimitrescu a încetat de a mai fi între cei vii! Osămintele lui pământești s'au așezat spre veșnică odihnă în 21 Nov. v. c. în cimitirul bisericii gr.-or. rom. din Fibiș, dându-i-se și cu această ocaziune cel mai frumos tribut, vrednic unui dascăl românesc, care a slujit cu cinste biserica și neamul său timp de 27 de ani.

Ceremoniile funebre s'au executat de preoții: Sava Seculiu, Avesalon Țucra și Gheorghe Todan; de învățătorii: Ioan Cizmaș, Ghenadie Subțire, Aurel Lepa și Iosif Popa, asistent fiind un număr public.

Il deplânge credincioasa lui soție, consăngeni, colegi, amici și stimători.

Preoții și învățătorii adunați la acest funebru act, au răscumpărat eununa de stimă și iubire datorită defunctului, cu suma de 18 cor. pentru „fondul gimnaziului din Brad”, care sumă s'a și trimis destinațiunei.

Dormi în pace suflet blând!

— **Construirea portului Raduaveț.** Cetim în gazetele din țară: Guvernul Serbiei a incredințat inginerului rus, Taburno, construirea portului Raduaveț, din dreptul portului român Gruiu.

Planul elaborat de Taburno este ca portul să corespundă tuturor exigențelor moderne, să fie mare și adânc, ca să poată primi și vasele mici de mare, precum le primește portul Galaților și al Brăilei.

Acest port va fi punctul de plecare al liniei ferate transbalcanice, Dunărea-Adriatică, linie la a cărei construcție lucrează ziua și noaptea mii de muncitori dela Niș la Cneajevăț, mai ales la tunelurile dela Grămadă și dela Cneajevăț.

Această parte a liniei cea mai grea și mai costisitoare a liniei Dunărea-Adriatică, va fi gata la toamnă.

x *Anton Petroff*, succesorul *Ioan Wonka*, Timișoara-Cetate, str. Szilágyi 13. Atragem atenția On. public cetitor asupra inseratului firmei de mai sus din numărul nostru — care desface cele mai bune plane, ale diferitelor fabrici streine, renumite. Recomandăm această firmă ca demnă de încredere.

x În atenția instituțiilor de binefacere Fabrica de ghete „Moskovits” societate pe acții recomandă spre distribuire — ghete de copii, băieți și fete — fabricație proprie. Ghetele sunt făcute din materialul cel mai tare și curat, prețurile fabuloase de ieftine. Comandele se pot face acum adresându-se la filiala din strada Szabadság-tér 18.

ECONOMIE.

O propunere.

Știm, că în viața tuturor popoarelor desvolta-rea pe toate terenele e în curgere, și aceasta pornire își are rostul în emulația tuturor forțelor omenimei spre mai bine.

Această împrejurare mă face și pe mine să mă gândesc cu multă îngrijorare la viitorul funcționarilor de pe la băncile noastre, cari trăiesc așa răslățiți, fără ca să se afirme ca un corp bine închegat, fără ca să și aibă rostul bine determinat în viața noastră economică-națională.

Ca putere intelectuală, acest corp de funcționari, dă un mămunchiu — cred eu — bine stabilit în mijlocul poporului nostru.

Suntem peste 400 de funcționari de bancă, cari organizați fiind, am putea face multe bune pe toate terenele vieții noastre, ca neam.

În anul 1901, condus tot de aceste considerații, am agitat în rînd cu alți prețioși colegi, pentru înființarea unei „Reuniuni a funcționarilor de bancă”, în cadrul căreia ne-am fi putut interesa mai de aproape de multe probleme, ce stau în legătură cu soarta băncilor peste tot și cu a noastră în special.

Din schimbul de idei, ce s'ar fi dăpănat în fiecare an în adunările proiectatei reuniuni, ar fi răsărit multe și prețioase îndrumări în interesul vieții noastre economice în general și al organizării noastre pentru o luptă conștientă și uniformă îndeosebi.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Când am ținut prima conferință a funcționarilor de bancă în Cluj, conferință care s'a ocupat cu chestia înființării unei „Reuniuni a funcționarilor de bancă”, am primit atâtea aderente însuflețite încât în pornirea noastră justă credeam, că în scurtă vreme vom primi aprobarea celor chemați, ca astfel dorința noastră să primească pecetea oficioasă a „Delegațiunii băncilor”, de pe atunci.

Memorandul prezentat de noi acestei „Delegații” a rămas memorandum, întocmai ca cel politic din 1893 atât doar că urzitorii acestui memorandum n'au fost puși la răcoare.

E timpul suprem acum, ca să ne vedem și de treburile noastre, căci glasul vremii o cere mereu.
Să ne organizăm!

A sosit timpul ca să ținem pas cu alte popoare, să ne unim forțele, ca astfel să putem ajunge mai ușor la țintă.

În consecință propun o nouă conferință a funcționarilor de bancă care va fi chemată apoi să hotărască definitiv asupra rostului nostru în viitor.

Asupra necesității ținerii acestei conferințe, cred că nu se va mai discuta.

Pentru că — după cum știm cu toții — regretul nostru coleg Vasile Babi și alți însuflețiți prieteni ai noștri și-au dat părerea aprobătoare în chestia aceasta.

Acum a sosit rîndul faptelor!

Ar rămânea ca să fixăm locul întrunirii noastre spre a pregăti materialul proiectatei conferințe.

Eu propun Sibiuul, iar lucrările pregătitoare să le ia asupra și secretarul „Solidarității” și redacția „Revistei Economice”, cari totodată sunt rugați ca, după buna chibzuială, să convoace în scopul acesta reprezentanți de ai funcționarilor dela câteva bănci la o consfătuire prealabilă.

În acest mod cred eu, că am face un început bun spre realizarea vechei dorințe a funcționarilor noștri de bancă.

„Rev. Ec.”

Nicolae Macrea,
secretarul băncii „Agricola”.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

10 Decembrie.

Serată literară în Budapesta. Societatea „Petru Maior” invită la ședința literară-muzicală, urmată de dans și joc de popice în localul suteran al cafenelei „Emke” (Erzsébetkörút 2). Începutul la orele 7 seara.

Programul:

1. Noua filosofie științifică (conferință) de d. I. Teicu. 2. a) Te-am așteptat (Gh. Veiliu); b) Steluța (D. Florescu), solo, cântate de doamna Gabriela Mezei, cu acomp. doamnei Z. Mezei. 3. Pictura și direcțiile ei moderne (conferință) de d. C. Petranu. 4. a) Etudes-Todt; b) Carneval de București (F. Sorenz) solo de piano, executate de doamna Zoe Mezei. 5. Dans. Joc de popice.

BIBLIOGRAFII.

„RĂSBOI ȘI PACE”

A apărut în editura „Tribuna” primul volum din celebrul roman al conțelului

Leo Tolstoi

„RĂSBOI ȘI PACE”

Volumul I de 280 pagini, costă 1 cor. 50 fil. + 20 fil. porto. De vânzare la „Librăria Tribuna”. Volumul II este sub tipar.

A apărut și se găsește de vânzare la „Librăria Tribuna”:

„Spre Prăpastie”

Senzaționala serie de articole a dlui R. Ciorogariu, a apărut în broșură și vestimenturilor doritorilor de a avea aceste pagini de tărâșna unor documente istorice, că pot comanda broșura la librăria „Tribunei”, în preț de 50 bani.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Baniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze la „Librăria Tribuna”, adăugându-se și portul postal.

Ultima noutate literară:

„La Masa Calicului”

Nuvele și schițe

de

Caton Theodorian

Un elegant volum de 180 pagini, cuprinzând 14 nuvele și schițe ale distinsului novelist. Prețul volumului 1 cor. 50 bani + 20 bani porto. De vânzare la „Librăria Tribuna”.

E. Lovinescu: Scenete și Fantazii. — Editura revistei „Flacăra”. — Prețul 1 cor. 25 fil. + 10 fil. porto.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare
Calendar pe anul 1912

Calendarul Lumea Ilustrată, a 1.50 + 20 fil. porto. Recomandat 45 fil.

„Posnașul” calendar umoristic ilustrat pe anul 1912, de E. Borgia à 60 fil., porto 10 fil.

„Calendarul Săteanului” à 30 fil., porto 10 fil.

„Amicul Poporului” à 70 fil., porto 10 fil.

„Calendarul iubilare al Poporului român” à 40 fileri, porto 10 fil.

„Calendarul diecezan” cu sematism 50 fil., fără sematism 30 fil., porto 10 fil.

POȘTA REDACȚIEI.

Lugoj. Ne pare bine că și d-v. recunoașteți că criticile noastre cari au servit ca temelie pentru osândirea „Tribunei” — au fost obiective. Vă rugăm, însă, să judecați și d-v. obiectiv și veți constata că „Tribuna” întotdeauna s'a apărut.

După articolul „Treuga Dei” al dlui O. Goga ce nevoie a mai fost de năbădăioasa broșură „Mangra, Tisza și Tribuna”?

Poșta Administrației.

Victor Marcus, Silindia. Am primit 10 cor. în abonament. Abonamentul d-voastră e achitat până la 1 Februarie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstoi

170

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Gorbul.

(Urmare).

— Să ia regulat dimineața și seara, conteso, se adresă el contesei Rostoff, prinzând cu agilitate moneda de aur pe care aceasta i-o strecură în mână. În curând va căuta ca mai înainte; acest din urmă remediu a fost foarte eficace... ia privește-o ce bine arată!

Contesa își privi unghiile și suflă deasupra lor ca să nu-i fie de deochi Natașei, apoi se întoarse veselă în salon.

XII.

Prin luna Iulie se lătiseră șvonuri din ce în ce mai neliniștitoare asupra mersului armatei lui Napoleon; se mai vorbea de un manifest al lui Alexandru către poporul său și de întoarcerea țării la Moscova.

La 11 Iulie manifestul anunțat nu apăruse încă și șvonurile asupra situației Rusiei deveneau din ce în ce mai exagerate. Se asigura că țarul părea armata fiindcă șederea lui în mijlocul ei devenise primejdioasă, se adăuga că Smoleensk era în mâinile dușmanului, că Napoleon dispunea de un milion de oameni și că numai o minune putea să salveze Rusia.

La 11 Iulie, într-o Sâmbătă, manifestul fu primit dar netipărit și Pierre făgăduise Rostowilor că li-i va aduce a doua zi la dejun. El spera să-și procure acest document dela contele Rostopsin.

În Dumineca aceia familia Rostoff merse să asculte liturgia în capela palatului Razumowski.

Era o zi caldă de vară. La ceasurile zece dimineața, Rostowii se scoboară din trăsură în fața bisericii; vâzduhul era cald, în frunzele colbinte ale copacilor de pe bulevard, în strigătele vânzătorilor, în toaletele deschise de vară, în sunetele muzicii militare și a pantalonilor albi ale unui batalion ce trecea, în detunetul pavajului și în scânteirea razelor de soare se simțea aceia oboasă rădăcină, acea moleșală și multumire a prezentului, pe cari le simți mai ales în oras pe o zi caldă și luminoasă de vară.

În biserică era adunată întreaga nobletă a Moscovei, cunoscută de Rostowii. În vreme ce Natașa intra în rând cu mama ei și precedate de un lacheu în livrea, care dădea lumea la o parte, ea auzi vocea unui tânăr rostind:

— Aceasta e contesa Rostoff despre care s'a vorbit atâtea... Cum a slăbit de tare! Dar tot frumoasă este...

Tânărul fată auzi parcă rostindu-se și numele Kuragin și Bolkonsky. I-se părea că de câte ori o privea cineva, nu se putea ca să nu vorbească și de cele înțelepte ei. Su sufletul însăngerat, cum îi era întotdeauna în mijlocul mulțimei, ea înainta în rochia ei de mătase liliachie garnisită cu dantele negre, așa cum numai femeile știu să meargă, cu atât mai calme și mai majestuoase, cu cât inima lor este mai chinată.

Ea stia că e frumoasă, dar sentimentul acesta nu o mai îmbucura ca altă dată.

Un moșneag blând slujea pe altar cu acea solemnitate calmă și onctuoasă care îmblânzește sufletele cucernicilor. Natașa își simți peptul plin de lacrimi și inima pătrunsă de un sentiment voios și plin de lan-goare.

Când se rosti rugăciunea pentru armată, ea își aminti de fratele ei și de Denisoff. Când se rosti rugăciunea pentru acei ce călătoresc pe mare sau aiurea ea își aduse aminte de prințul Andrei. Ea se rugă pentru el și-l imploră pe Dumnezeu să-i erte tot răul pe care i-l făcuse. Când preotul spuse rugăciunea pentru cei cari ne iubesc; ea se rugă pentru mama ei și pentru Sonia; ea simți pentru întâia oară toată mărimea greșelii ei și toată iubirea pe care i-o purtau ele.

Când preotul se ruga pentru acei cari ne urăsc ea își descoperi dușmani ca să se roage pentru ei. Aceștia erau creditorii și toții cari aveau afaceri cu tatăl ei; dar ea se gândi în acele clipe și la Anatol care făcuse atâtea rău și cu toate că el nu era dintre acei cari o urau ea se rugă pentru dânsul ca și pentru un inamic.

XIII.

De ziua în care Pierre eșise dela Rostowii și gândind la privirea recunoscătoare a Natașei, simțise un orizont nou deschizându-se în fața sa, întrebările asupra nimicniciei și contrasturilor omenești, încetară a-l mai chinui.

În mijlocul conversațiilor, sau când cetea, sau când afla despre vre-un nou scandal, el nu se mai formaliza el nu se mai întreba pentru ce se agită toți acești oameni, când viața e un mister; ci el se gândea la așa cum o văzuse pentru cea din urmă oară și înțelețele lui se evaporau.

Și aceasta nu din pricină că ea i-ar fi inspirat vre-o soluțiune a problemelor care-l frământau, dar fiindcă ea îl transporta într-o altă sferă spirituală, unde nu exista nici dreptatea nici nedreptatea ci sfera frumuseții și a iubirii unde face să trăiești.

(A urmează)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

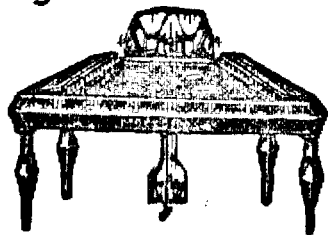
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofone cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmonici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fászl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

Un candidat de avocat

cu practică și vărsat în limba română, află aplicare la subșerisul.

Dr. Hollósy Kálmán,
advocat în Borosjenő.

Caut un practicant

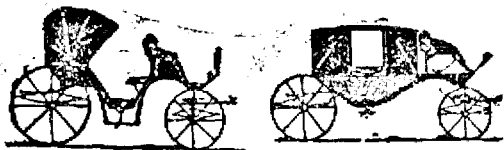
cu plată începătoare și pe lângă aplicare momentană. — A se adresa:

Wéber, bankbizományi iroda,
Világos.

Decorat cu medalie de aur la expoziția agricolă din Lugoj.

Dicsics B. Ignác,
succesorul lui Bálint Dicsics.
Atelier de trăsuri, șele și lustruire.
LUGOJ, strada Niță Popa
lângă biserica gr.-orientală română.

Pregătește totfelul de trăsuri și căruțe, precum și lucrări de dogărie și făurarie. Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistriță — Besztercze.

10% economie la comanda

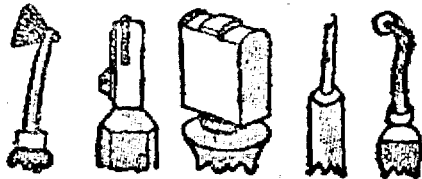
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lőrincz-u. 50.

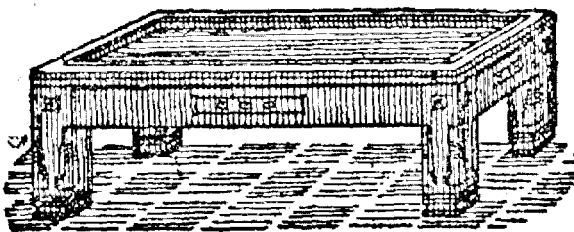

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur, —

H. PALLÁN succesor
Styászni József

prima fabrică ardeleană de billarde și timplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Cel mai mare magazin de blănărie l

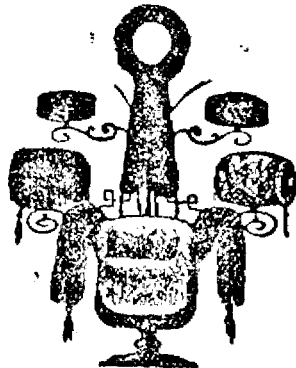
ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. —

mașoane, boăie căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Ma e asortiment în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad — Telefon 635.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

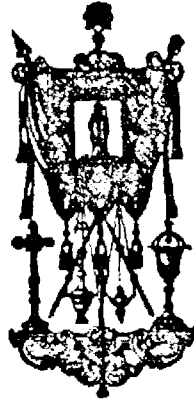
s'au adevărat ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicărilor (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

Luca K. Alexievits

pregătitor de haine preoțești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

foarte tramos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Recomandă stielul său asortat cu totfelul de roșivite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește totfelul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântului lui Christos îl face

P. Bittenbinder

colorator de mășuri, curățitor chimic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centră: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárvaros, Fő-utca 27 sz.

Curăță și colorează, chimic, orice haine de dame, domni și copii, perdele, pânzături și îmbrăcăminte de mobile. — Apoi spală și calcă orice fel de albituri, gulere și mangete. Comandele din provincie se fac prompt. Costume bărb. curăț chimic cu 3 cor. Părbuește totfelul de tort în diferite culori.

Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și mineraturi.

Szeged, Szent Mihály-u 4.

Pregătește articole de aramă, precum paturi, sfeșnice, soneri, pipe pentru vin și bere, pompe primește apoi pregătirea ori cărei

părți de mașini industriale, turnărie după model dela simplu până la lucrările cele mai complicate.

Cumpărăt rilor vechi — rabat.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățorie chimică.

Bistrița, Főter 17. Langa Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de branșă aceasta cu prețuri foarte ieftine

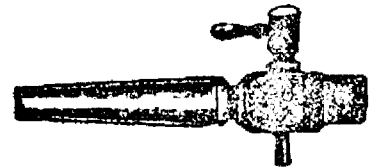
Curățire și vopsitorie chimică

de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe pute de mașini în

Brașov, Straja Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și picărie precum și totfelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.

(Colțul pietei Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chimic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Perdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colorez în culori închise.

Carl Piffel,

prima fabrică de
obiecte de metal

Premiat de mai multe ori.

Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Mészits-utca sarkán Krausz-ferle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de fier, ghierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și altele. Edibctee e mtal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de timchea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele stăzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes“.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.

Catalog de prețuri la dorință g atuit.

Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Johann Spiler fabricant de cuptoare de lut.

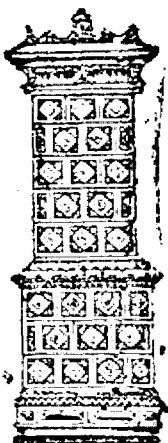
Sibiu, Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

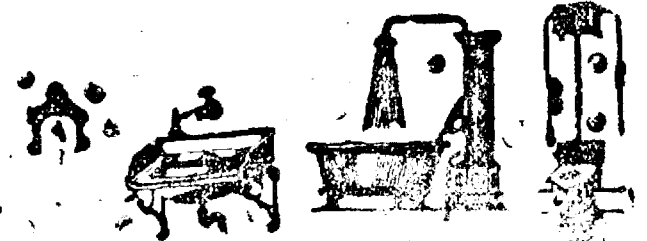
Comandele se execută imediat.

Apa-ducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antenriza lui Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 16 sz.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casării și școale. — Specialist în sondaj — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună stinduală a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — uoul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

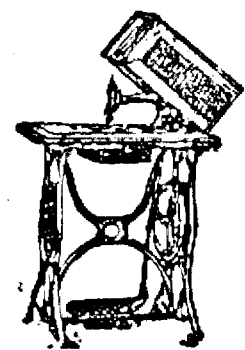

Fabrică după diferite sisteme:

bănci de școală

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hârti; rame pentru desen și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

Leitner Sándor

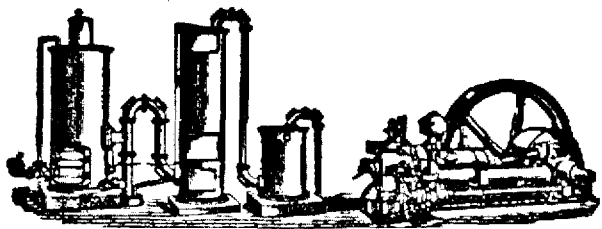
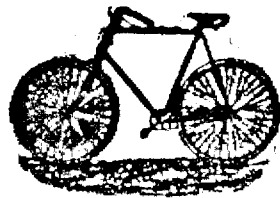
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: case de bani, biciclete

mașini de cusut, gramafon
și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de bransă, precum: introducerea sonerilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

Garnituri de împlătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rijnit și măcinat, teasuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,

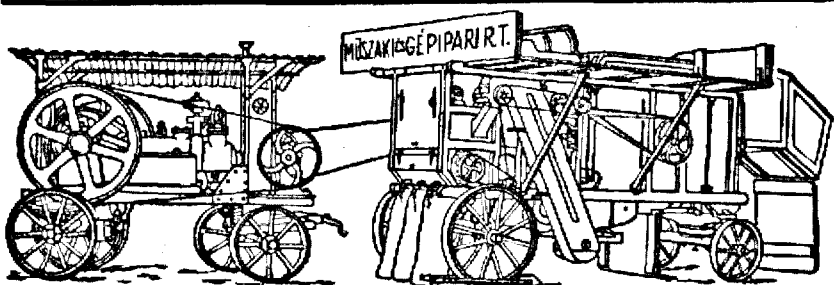
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,

atelier de motoare și mașini

Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

AFLI LA NOI

cel mai bogat asortiment de diferite articole cu prețuri ieftine. Vizitează negreșit prăvălia noastră unde vei afla frumoase lucruri pentru

DARURI DE CRĂCIUN

ARTICOLE DE GALANTERIE:

Mese pentru flori
Mese pentru fumat
Rame pentru fotografii
Ettagere de tot felul
Garnituri p. masa de scris
Garnituri pentru fumat
Machete de teracotă
Vase pentru flori
Bibelouri
Cassete în color
Articole japoneze
Bricege
Aparate de ras
Artificii
Lampe electrice de buzunar.
Cofere
Corfe

Săculețe pentru dame
Portmonaide
Necessaires
Articole de toaletă
Oglinzi de tot felul
Articole pentru turiști
Bastoane
Articole de lux.

BIJUTERII
de toată categoria,
lanțe, cercei, ace,
COLIERE
cu ametist în argint.
»ANTIK«
bijuterii moderne.

Trăsorele pentru copii.
— JUCĂRII. —

■ Mare magazin. ■ Prețuri ieftine. ■

ARTICOLE DE MODĂ:

BLUZE
ROCHII
JUPOANE
COSTUME
PARDESII
ȘORTE diferite calități
RUFEE DE DAME
JACHETE
PALTOANE
CHERETE
BONETE
JABOTS-URI
CORDOANE

EVENTAILLE
PLEDURI
RUFĂRIE DE TRICOT
CIORAPI.
PRODUSE PROPRII.

ARTICOLE DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI, — CĂMĂȘI, GULERE, CIORAPI, CRAVATE, BATISTE.

■ Nu-i obligament de-a cumpăra! ■

MARE ASORTIMENT DE GHETE.

Marca: »SALAMANDER« cea mai bună fabrică de ghete din întreaga lume, pentru domni și dame: Cor. 16-50. — Preț de unitate Cor. 20-50.

Marca: »MARA«, ghete pentru domni și dame, sistem nou Cor. 13-50.

Ghete pentru vânat și turiști.
Ghete pentru patinat și săniuș.
Ghete pentru dans.
Ghete călduroase de casă.
Camașine.
Galoși și șoșoni.

KAUFHAUS M. BRECKNER

Hermannstadt. SIBIU. Nagyszeben.

In grădina de iarnă a
„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang. In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină. Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák**, hotelier.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

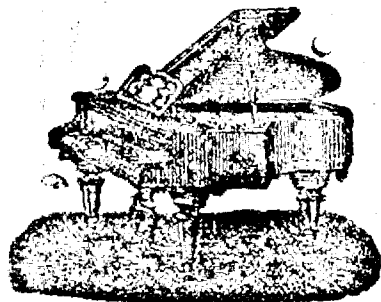
JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal ^{SUCCE-} ^{SOR} Wonka János

fabrică de piane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
 Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferază:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

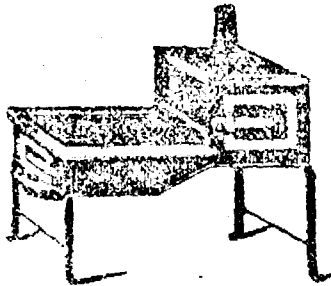
CARL GÜRTLER

Iăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales

LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes. Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apaducte, ciosete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie.

Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

Damele cari voiesc să fie svelte, încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes« și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi se fac în acurateță.

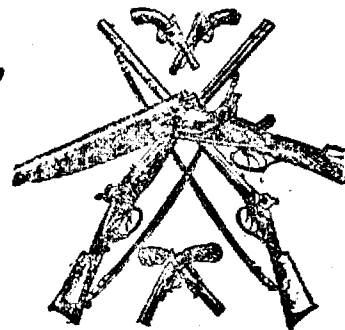
Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,
 Grosser-Ring, 1. în etaj.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Urf Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofonice, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințos

GHETE „TURUL”

ELEGANTE, TRĂINICE și IEFTINE.

„Turul” fabrică de ghete, societate pe acții, Timișoara.

Depozit general: Arad, Piața Andrásy Nr. 13. (Palatul Minorităților).

Șef-conducător: **Weinberger Ede.**

În fabrică sunt aplicați 1200 lucrători. Catalog gratuit și franco. 130 filiale în patrie și străinătate.